

Wie dit leest is....

Vorige week was er weer een nascholing. Ik heb het geloof ik wel eens geschreven, maar wij zijn als huisartsen verplicht 40 uur per jaar na te scholen. En omdat 40 uur gelijk staat aan een hele week, probeer ik zo veel mogelijk uurtjes in één keer te halen. Deze nascholing leverde 7 uur op, dat tikt lekker aan! Vorige keer heb ik geschreven dat je op nascholingen niet per se wijzer wordt, maar dat is maar één kant van de zaak. Deze nascholing leverde toch nog wat op...

Deze nascholing ging onder andere over COPD, chronic obstructive pulmonary disease, met dank aan de Amerikanen die wederom ons taalgebied hebben verrijkt met een afkorting. De overheid heeft in haar oneindige wijsheid en in de persoon van onze Ab Klink twee jaar geleden bedacht, dat het veel goedkoper is om de behandelingen van chronische ziekten in een cluster onder te brengen. Deze clusters omvatten de diagnostiek en behandeling in de breedste zin en in dit geval dus van COPD. Om ons heen storten de banken in ten gevolge van de clustering van financiële producten en kleinere bankjes, de consumenten verliezen het vertrouwen terwijl het geld van diezelfde consument de gulzige clusters moet redden. Maar de overheid blijft volharden in de grondgedachte dat diezelfde clustering in de gezondheidszorg prijsverlagend werkt, ik wil het even gezegd hebben, zodat jullie mij achteraf niet kunnen verwijten dat ik er nooit iets aan heb gedaan. Op die nascholing moet je als arts onderhand eigenlijk meer leren over management, informatietech-

nologie en kostenstructuren dan over de ziekte zelf. Ik heb me rot verveeld, maar ja, de puntjes...

Maar dat is eigenlijk een zijpad. Tijdens die nascholing kwam ik in gesprek met een vrouw, die me vertelde over haar kinderen en de moeite die ze had met opvoeden. Trouwe lezers weten dat mijn kinderen (als het over rottigheid gaat zijn het mijn kinderen, anders zijn het onze kinderen) op zijn zachtst gezegd ook een bewogen schoolcarrière hebben doorgemaakt, en dus interesseerde haar verhaal mij wel.

Ze heeft twee kinderen en de oudste was gediagnosticeerd met ADHD, hoe gaat dat?

Op school kon het kind niet leren en verbleef vaker op de gang en op het speelplein dan in de klas. Doordat het kind zo tegendraads was werkten de leraren met graagte mee aan weer een rondje schoolplein, ze dachten dat Jantje (fictief) wel ADHD zou hebben. Uiteindelijk was het kind niet meer te handhaven en moest van school, er werd een school voor moeilijk lerende kinderen gevonden en na een verloren schooljaar begon Jantje met minder blij gemoed op de nieuwe school. Nou, daar ging het ook niet zo geweldig en uiteindelijk werd met kerst besloten dat Jantje beter maar eens met een kinderpsycholoog kon gaan praten. Jantje was allang niet vrolijk meer

en werd ook verveld tegen de andere kinderen. De kinderpsycholoog deed gelukkig serieus onderzoek en vond na een paar testen het probleem: Jantje is dyslectisch. Hij kan gewoon niet goed lezen en als je dan in een klas zit waar dat niet herkend wordt, is het net alsof iedereen chinees schrijft en jij de enige bent die dat niet kan lezen. Hoe frustrerend is dat?

Het jongere broertje van Jantje begon ook weer blijegemoed aan zijn school en doorliep een vergelijkbare schoolcarrière; dyslexie dus dachten de ouders. Maar hij bleek nou weer net ADHD te hebben en doet het met medicijnen nu goed op school. Is dat toeval?

Nee, dyslexie komt uit het Grieks, dys= beperkt en lexis=woord. We noemen het ook wel woordblindheid en hoewel er geen sprake is van één aandoening zijn er wel aanwijzingen dat er een erfelijk aspect meespeelt.

Woordblindheid kan je grofweg onderscheiden in twee soorten, te verdelen naar de oorsprong van het probleem (in de hersenen). Als wij lezen zijn er twee separate processen, terwijl we lezen herkennen we woorden omdat we de samenhang tussen letters als een woord herkennen en dat woord zit al in ons geheugen. Herkenning van een woord speelt dus een grote rol. Herken je het woord niet dan ben je terug bij je eerste leeslessen, waar je door het uitspreken van letters klanken moet vormen en daarmee een woord uitspreekt, en later inprent in de hersenen voor de volgende keer. De letters en bijbehorende klanken moet je dan natuurlijk ook ergens opgeslagen hebben, anders weet je gewoon niet dat en s een sisklank veroorzaakt en ga zo maar door, ook dat heb je in je jeugd opgeslagen. In de hersenen zijn twee centra actief; het centrum van Broca, waar de klanken zijn opgeslagen en de

Temporaalkwab, waar de woorden zelf zijn opgeslagen. Een stoornis in de Temporaalkwab zal dus een probleem geven met het herkennen van woorden: oppervlaktedyslexie. Een probleem in het centrum van Broca zorgt voor moeite met de uitspraak van woorden; een fonologische dyslexie.

Jaren geleden hingen er in Oostenrijk grote posters om te waarschuwen voor hooibrand, een fenomeen dat hier bij boerderijen ook wel bekend is. De Oostenrijkers hadden daar een prachtig woord voor bedacht in deze campagne: 'heuselbstentzündung'. Wij als Nederlanders moesten dit woord eigenlijk wel fonologisch lezen (bij gebrek aan een Duitse database in de hersenen) en na wat stotteren kom je daar wel uit. Maar de plaatselijke bevolking las dat woord (het ging om een nieuw woord, een neologisme) naar de oppervlakte, als je het zo leest verwacht je na de eu van heu een medeklinker (net als in het Nederlands) en dus lees je door totdat je heusel leest en dat is geen woord, ze konden het bijna niet lezen (een soort van geforceerde dyslexie). Zo voelt dat dus, buiten je eigen context is iedereen een beetje dyslectisch.

Waarschijnlijk gaat het bij dyslexie om een ontwikkelingsstoornis en dat verklaart ook waarom er een erfelijke factor is, gedacht wordt dat de elektrische verbindingen tussen de verschillende voor taal belangrijke hersendelen niet goed zijn aangelegd. De meeste dyslectische mensen hebben een fonologische dyslexie en nu we dit weten zou je het gemakkelijk moeten herkennen, want iemand met die aandoening zal bijvoorbeeld ook slecht kunnen rijmen (als je de klank niet weet kan je ook niet rijmen). Vraag een kind maar eens een paar kinderrijmpjes op te zeggen.

Overigens bestaan er behoudens

dyslexie ook nog dyscalculie (stoornissen bij het rekenen), dyspraxie (moeite om informatie goed te verwerken) en fixatie dyspraxie. Bij fixatie dyspraxie is er een probleem met de oogstand, de ogen fixeren niet symmetrisch op een woord waardoor het slecht te lezen is. Het gaat hierbij om een aangeboren of verworven standsafwijking van één van de ogen, je kunt het herkennen door een oog af te dekken, het andere oog kan het woord dan wel zien en stelt er op in. Een prisma bril is de oplossing, het wordt vaak verward met oppervlakte dyslexie.

Hoe chagrijnig zou jij worden in een klas waar ze allemaal chinees lezen? De meest voorkomende klachten van kinderen met dyslexie zijn dan ook hoofdpijn, vermoeidheid en concentratiestoornissen (net als bij ADHD). Toch nog wat opgestoken tijdens de nascholing!

Jaco Beeker
www.drbeeker.nl
info@drbeeker.nl

Inloophuis 'verankerd'

Inloophuis 't Anker, dat een ankerplaats biedt voor mensen met kanker, hun naasten en nabestaanden, maakt tegenwoordig op de dinsdag en donderdag gebruik van de accommodatie van SV Argon. Om de zichtbaarheid te vergroten is een gevelbord vervaardigd, in ruimhartige samenwerking met Jongerling Reclame en was HGT Geveltechniek zo bereidwillig om te zorgen dat het bord aan de gevel werd verankerd. Dat gebeurde vrijdag jl. onder verre van ideale weersomstandigheden. Maar het resultaat telt en mag gezien worden.

